Nijmegen

GEMEENTEBLAD

Officiële uitgave van de gemeente Nijmegen

Nr. 523768

10 november

2026

Beleidsregels Inkomen Participatiewet gemeente Nijmegen 2027

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nijmegen,

Gelet op de bepalingen van artikel 18, 19a, 20, 22a, 23, 27, 31 lid 2 onder j en m, 33 lid 1 en 4, 34 lid 2 en 3, 34a, 34b, 43, 43a, 44 lid 5, 45 lid 1, 48 lid 2 en 3, 50, 53a, 62 en 78ff lid 1 van de Participatiewet,

Vast te stellen de beleidsregels Inkomen Participatiewet gemeente Nijmegen 2027

1a. Ondertekening aanvraag

Artikel 43 van de Participatiewet geeft bepalingen omtrent het vaststellen van het recht op bijstand op aanvraag. Als aanvulling op deze bepalingen hanteert het college de volgende regels.

Ambtshalve vaststelling op een aanvraag

In bijzondere gevallen kan het recht op bijstand ambtshalve worden vastgesteld. Dit betekent dat het recht op bijstand wordt vastgesteld terwijl een schriftelijke aanvraag ontbreekt. Deze situatie kan zich voordoen als:

1. er sprake is van een spoedeisend belang;
2. de belanghebbende zijn wil niet schriftelijk kenbaar kan maken (te denken valt onder meer aan analfabeten en ernstig zieken);
3. er geen wettelijke vertegenwoordiger of gemachtigde is die de aanvraag kan indienen;
4. bij gehuwden een van de partners niet instemt met de aanvraag en de noodzaak is vastgesteld.
5. Buiten deze gevallen kan er geen sprake zijn van een ambtshalve vaststelling van het recht op bijstand.

1b. Verkorte aanvraag

1. Indien na het eindigen van de algemene bijstand vanwege werkaanvaarding binnen twaalf maanden een nieuwe aanvraag wordt gedaan, zal het college op basis van artikel 43a Participatiewet de gegevens die bij hem berusten in verband met de eerdere bijstandsverlening gebruiken, indien dit leidt tot een voor de belanghebbende minder belastende aanvraag.
2. Het college verifieert de juistheid en actualiteit van de gegevens, bedoeld in het eerste lid, in de beschikbare bronnen en zo nodig bij de belanghebbende. In dit kader kunnen bewijsstukken worden opgevraagd.
3. De mogelijkheid van een verkorte aanvraag geldt niet voor een aanvraag op grond van het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004).

1c. Ingangsdatum bijstandsuitkering

In de volgende gevallen kan op grond van artikel 44 lid 5 Participatiewet in ieder geval bijstand voor levensonderhoud met maximaal 3 maanden terugwerkende kracht worden toegekend:

- De belanghebbende heeft door de late melding aantoonbaar aanzienlijke schulden of betalingsachterstanden die betrekking hebben op primaire levensbehoeften (zoals huur, gas, water, elektriciteit of de zorgverzekering) opgelopen.
- De belanghebbende is door een (medische) overmachtssituatie niet in staat geweest om zich eerder te melden, waardoor dit hem of haar niet kan worden verweten.

2. Verstrekking gegevens en bewijsstukken

Artikel 53a van de Participatiewet geeft het college de bevoegdheid te bepalen welke gegevens door een belanghebbende in ieder geval verstrekt moeten worden, als het gaat om het bepalen van het recht op en de voortzetting van de bijstand. Tevens bepaalt het college welke bewijsstukken moeten worden verstrekt en de wijze en het tijdstip waarop de verstrekking van de gegevens moet plaatsvinden.

Ter verificatie van de inkomens- en vermogenspositie van de belanghebbende hanteert het college de volgende regels:

- De belanghebbende dient opgave te doen van zijn bankrekening(en) (ook spaarrekeningen, cryptovaluta en beleggingen horen daarbij). De nummers van deze rekeningen worden geverifieerd aan de hand van een bankpas, of het meest recente bankafschrift of uitdraai van internetbankieren.
- De belanghebbende dient een aantal afschriften, of een uitdraai van internetbankieren, te verstrekken van rekeningen die bij hem/haar in gebruik zijn of waren.
- Bij een aanvraag om bijstand voor de kosten van levensonderhoud gaat het om afschriften over de laatste 3 maanden voor de datum van de aanvraag. Bij een rechtmatigheidsonderzoek gaat het om afschriften over de laatste 3 maanden voor de datum van het onderzoek. Het college is bevoegd inzage te vragen over een periode verder in het verleden dan 3 maanden als op basis van concrete objectieve feiten en omstandigheden redelijkerwijs kan worden getwijfeld aan de juistheid of de volledigheid van de door een belanghebbende over zijn financiële situatie verstrekte inlichtingen en op basis daarvan twijfel bestaat over het recht dan wel de rechtmatigheid van de bijstandsuitkering. De belanghebbende mag de uitgaven op zijn bankafschriften onleesbaar maken. Doorvragen over onleesbaar gemaakte transacties/saldi mag als dat voor de vaststelling van het recht op bijstand nodig is.

3. Betaling van de bijstand

Artikel 45 lid 1 van de Participatiewet bepaalt dat de algemene bijstand per kalendermaand wordt vastgesteld en betaald. Het college betaalt als hoofdregel de bijstand maandelijks voor het eind van de maand, middels overmaking op een door de belanghebbende opgegeven bankrekening. In individuele gevallen kan van voorgaande worden afgeweken als bijzondere omstandigheden daartoe aanleiding geven. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan wisselende inkomsten die anders zouden leiden tot terugvorderingen wegens te veel verstrekte bijstand.

Bij wijze van hoge uitzondering wordt de bijstand per kas betaald.
Jaarlijks informeert het college de belanghebbenden over de exacte betaaldata.

4. Inkomen

4.1. Inkomsten uit verhuur

Artikel 33 lid 4 Participatiewet bepaalt dat inkomsten uit verhuur of kostgangers worden vastgesteld op de daaruit voortvloeiende lagere algemene noodzakelijk kosten van het bestaan, indien daarmee nog geen rekening is gehouden bij de vaststelling van de norm in het kader van de kostendelersnorm. Voor inkomsten uit verhuur of kostganger(s) hanteert het college de volgende regels:

1. Inkomsten uit verhuur of uit het houden van een kostganger en de daaruit voortvloeiende lagere algemene noodzakelijk kosten van het bestaan worden gesteld op 10% van de gehuwdennorm als opgenomen in artikel 21 onder b Participatiewet.
2. Bij een tweede (onder)huurder of kostganger wordt als netto inkomen een vast bedrag ter hoogte van 3% van de gehuwdennorm als opgenomen in artikel 21 onder b van de Participatiewet gesteld.
3. Bij een derde (en verder) (onder)huurder of kostganger wordt vooronderstelt dat sprake is van bedrijfsmatige activiteiten. De opbrengsten vanaf de derde (onder)huurder of kostganger worden volledig als inkomen beschouwd. Tevens zal iemand worden verplicht de benodigde vergunningen aan te vragen.

Inkomsten uit verhuur van woonruimte in verband met en tijdens de Vierdaagse, worden vrijgelaten naar de hoogte van het bedrag zoals dit door de VVV jaarlijks wordt vastgesteld.

4.2 Indien inkomsten in natura

Artikel 33 lid 1 Participatiewet bepaalt dat als inkomen in natura in aanmerking wordt genomen, de waarde daarvan wordt vastgesteld op het daarvoor door belanghebbende opgeofferd bedrag. Het college hanteert hierbij in de volgende situatie de volgende regel:
Als het inkomen in natura bestaat uit gratis inwoning in de situatie dat na een scheiding de ex-partner de woonlasten bij wijze van alimentatie doorbetaalt, wordt het door betrokkenen opgeofferde bedrag gesteld op het bedrag van de basishuur ingevolge de Wet op de huurtoeslag. Dit is het bedrag dat een belanghebbende met een bijstandsuitkering in ieder geval zelf aan woonlasten moet betalen. Het verschil tussen het bedrag van de werkelijke woonlasten en het bedrag van de basishuur wordt als gift vrijgelaten.

4.3. Beroepskosten

Volgens de huidige jurisprudentie is het uitkeringsgerechtigden met volledige arbeidsverplichtingen toegestaan om zelfstandige werkzaamheden van bescheiden omvang te verrichten. Daarbij wordt gesproken van parttime ondernemerschap (pto).
Het college geeft hieronder aan hoe hiermee zal worden omgegaan.

Regeling parttime ondernemerschap
Zelfstandigen
Bijstandsverlening aan zelfstandigen is gebaseerd op de Participatiewet, maar geregeld in het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004). De Participatiewet zelf kent het begrip “zelfstandigen” niet en kent geen bepalingen over bijstandsverlening aan zelfstandigen. Mensen die als zelfstandig ondernemer bijstand nodig hebben, kunnen een beroep doen op het Bbz 2004.

Zelfstandige werkzaamheden van bescheiden omvang
Op grond van de jurisprudentie van de CRvB is het belanghebbenden met een bijstandsuitkering toegestaan om werkzaamheden te verrichten als zelfstandige, mits die werkzaamheden niet van een meer dan bescheiden omvang zijn en niet gericht zijn op het (op termijn) wel zelfstandig kunnen voorzien in de kosten van het bestaan. Men spreekt in dit verband ook wel van "parttime ondernemerschap".

Volgens het ministerie van SZW kan men van marginale zelfstandige activiteiten of parttime ondernemerschap spreken als het betreft: “Productieve activiteiten van geringe omvang, die bescheiden inkomsten opleveren en die voor eigen rekening en risico worden uitgevoerd door uitkeringsgerechtigden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt vanwege oorzaken als sociaal-culturele achtergronden, het ontbreken van opleiding, het gebrek aan ervaring met het werken in loondienst, of de lange werkloosheidsduur. Kenmerkend voor de activiteiten is dat deze naar verwachting ook op termijn, niet zullen leiden tot voldoende inkomsten om zelfstandig in de kosten van het levensonderhoud te kunnen voorzien.”

Geen parttime ondernemerschap
Uit de bovenstaande definitie, die het college overneemt, blijkt dat activiteiten als zelfstandige die gericht zijn op het (op termijn) wel zelfstandig kunnen voorzien in de kosten van het bestaan niet worden gerekend tot het parttime ondernemerschap. Om die reden worden gevestigde zelfstandigen, startende zelfstandigen en bijstandsgerechtigden die in de voorbereidingsfase zitten niet als parttime ondernemers of marginaal zelfstandige aangemerkt.

Wel parttime ondernemerschap
Mensen die op basis van parttime ondernemerschap werkzaamheden voor eigen rekening en risico verrichten, dat wil zeggen minder dan gemiddeld 15 uur per week, en een bescheiden inkomen verdienen, kunnen voor bepaalde tijd aanvullende bijstand via de Participatiewet, dan wel een aanvullende IOAW-uitkering krijgen, als zij voldoen aan de voorwaarden die het college hieraan verbindt.
Voorwaarde is wel dat vooraf hiervoor schriftelijke toestemming wordt verkregen.
Na verkregen toestemming wordt ten aanzien van de persoon die op basis van parttime ondernemerschap bedrijfs- of beroepsmatige werkzaamheden voor eigen rekening verricht, het recht op de bijstand per kalenderjaar vastgesteld.
Bij de jaarvaststelling wordt het jaarinkomen uit die werkzaamheden omgerekend naar een gemiddeld maandbedrag; dit wordt in aanmerking genomen over de maanden waarin de klant recht heeft op een uitkering/bijstand. Bedrijfskosten mogen daarbij van het inkomen worden afgetrokken. Kosten van investeringen worden in principe niet meegenomen als zijnde bedrijfskosten, dit ter beoordeling in het concrete geval.
Indien belanghebbende geen schriftelijke toestemming heeft voor het werken op basis van parttime ondernemerschap en toch inkomsten als kleine zelfstandige (dus minder dan 15 uur per week) geniet, dient de volledige omzet zonder aftrek van bedrijfskosten te worden ingehouden op de uitkering.
Attentie: voor een IOAW-uitkering geldt een ander inkomstenbegrip dan bij de Participatiewet. Bij een IOAW-uitkering wordt altijd uitgegaan van de winst (dus de winst, na aftrek van alle zakelijke kosten; art 2.2. Algemeen Inkomensbesluit Socialezekerheidswetten).

Voorwaarden van de regeling parttime ondernemerschap:
1. De werkzaamheden zijn van bescheiden omvang en nemen gemiddeld minder dan 15 uur per week in beslag. Hieronder vallen zowel directe als indirecte uren.
2. Echtparen werken samen ook minder dan gemiddeld 15 (directe en indirecte) uren per week.
3. Belanghebbende houdt een administratie bij van de gewerkte uren (directe en indirecte); maandelijks levert belanghebbende een lijst in op welke dagen de werkzaamheden als zelfstandige zijn verricht, en hoeveel uren per dag hieraan zijn besteed.
4. Belanghebbende is volledig en fulltime beschikbaar voor de arbeidsmarkt en voor hem gelden de reguliere arbeidsverplichtingen.
5. Recht op de regeling bescheiden schaal komt te vervallen wanneer klant zich niet houdt aan de verplichtingen gesteld in art 9 Participatiewet.
6. Belanghebbende kan op korte termijn zonder problemen zijn zelfstandig werk staken voor werkaanvaarding of deelname aan een noodzakelijke voorziening.
7. De bedrijfsmatige activiteiten moeten aan de wettelijke (vestigings)eisen voldoen. Als belanghebbende vergunningen nodig heeft, moet hij die kunnen tonen.

8. Er mag geen concurrentievervalsing zijn. De belanghebbende moet de gebruikelijke marktprijzen vragen voor zijn product of dienst.
9. Belanghebbende moet een deugdelijke boekhouding voeren. Dit is een eis van zowel de gemeente als van de Belastingdienst. De administratie bevat tenminste: de opeenvolgend genummerde facturen, uitgebrachte offertes, ontvangen opdrachten, rekeningen en andere bewijzen van gemaakte beroepskosten en de bankafschriften.
10. De boekhouding bestaat uit een kasboek en jaarcijfers (balans, resultatenrekening en toelichting).
11. De belanghebbende moet binnen vier maanden na afloop van het boekjaar een jaarrekening (balans en een winst- en verliesrekening) en een kopie van de aangifte inkomstenbelasting overhandigen.

Aanvraag en beslissing over zelfstandig werk
Een klant met bijstand of IOAW-uitkering moet vooraf toestemming vragen, om met behoud van uitkering als zelfstandige werkzaamheden op basis van parttime ondernemerschap te mogen verrichten. Hij moet aantonen dat hij aan de hierboven genoemde voorwaarden voldoet.

Verrekening inkomsten op jaarbasis
Voorlopige inkomstenkorting
De uitkeringsadministratie verrekent bij toepassing van de 'regeling parttime ondernemerschap' de inkomsten uit zelfstandige arbeid op maandbasis. Dit bedrag wordt na overleg met klant vastgesteld. Ter voorkoming van een onverwachte vordering aan het eind van het jaar, dient de klant per kwartaal met het statusformulier een opgave mee te sturen van de inkomsten over de afgelopen 3 maanden. De uitkeringsadministratie beoordeelt deze inkomsten, stelt zo nodig de maandelijkse korting bij en sluit dit kort met de klant.

Werkwijze
- De voorlopige, maandelijkse korting wordt berekend door de geschatte belastbare winst (omzet minus bedrijfskosten) voor het komende jaar te delen door 12 maanden;
- Indien er geen betrouwbare prognose is, wordt uitgegaan van de door klant opgegeven inkomsten (statusformulier);
- Per kwartaal wordt bekeken in hoeverre de geschatte belastbare winst nog overeenkomt met de daadwerkelijke inkomsten.

Definitieve verrekening van de inkomsten
De definitieve verrekening vindt altijd plaats na afsluiting van het boekjaar, met de winst- en verliesrekening en de aangifte inkomstenbelasting. Zo nodig kunnen ook andere stukken worden opgevraagd, zoals facturen. Zoals aangegeven dient de belanghebbende binnen 4 maanden na het boekjaar de gemeente te voorzien van deze stukken.

Bedrijfskosten
Bij het vaststellen van het inkomen zal aansluiting worden gezocht bij de aangifte Inkomstenbelasting en de door de fiscus voor ondernemers geaccepteerde zakelijke kosten. Zakelijke kosten zijn kosten die binnen redelijke grenzen nodig zijn voor de uitoefening van de onderneming en de kosten die rechtstreeks op de onderneming betrekking hebben. Voorbeelden van zakelijke kosten zijn (niet limitatief):
- inschrijving in het handelsregister;
- huur van bedrijfsruimte;
- briefpapier en ander correspondentiemateriaal;
- inrichting van een kantoor of werkplaats;
- onderhoudskosten;
- verzekeringen;
- reiskosten met het openbaar vervoer.

Sommige kosten hebben zowel een zakelijk als een persoonlijk karakter. Van deze gemengde kosten is alleen het zakelijke deel aftrekbaar. Alle kosten dienen aannemelijk te kunnen worden gemaakt aan de hand van rekeningen, kwitanties en/of bankafschriften.

Groei naar het zelfstandig ondernemerschap
Zijn de werkzaamheden meer dan 15 uur per week of is er sprake van ondernemersaftrek (zelfstandigen- of startersaftrek) dan dient belanghebbenden tijdig verwezen te worden naar het Bureau zelfstandigen. Dit beoordeelt dan of belanghebbende in aanmerking komt voor de startersfaciliteiten van Bbz 2004. Als de werkzaamheden en de tijd die daarmee is gemoeid uitkomen boven de vastgestelde grenzen, moet de klant, met zijn eventuele partner, binnen redelijke termijn een keuze gaan maken:
1. De werkzaamheden staken. De uitkering kan dan doorlopen;

2. De werkzaamheden terugbrengen tot parttime ondernemerschap. De klantmanager beoordeelt of dit met behoud van uitkering kan worden toegestaan, of dat een ander traject moet worden ingezet voor het bereiken van duurzame uitstroom;
3. De werkzaamheden ongewijzigd voortzetten en verder uitbouwen. De reguliere uitkering moet dan stoppen.

4.4 Verrekening inkomsten uit arbeid

Inkomsten uit arbeid moeten worden verrekend met de uitkering, maar een deel van de inkomsten wordt bij de verrekening niet meegenomen (en dus feitelijk vrijgelaten).

1. Voor belanghebbenden van 18 jaar tot de pensioengerechtigde leeftijd geldt dat op basis van artikel 34a lid 1 sub a Participatiewet maximaal 12 maanden (aaneengesloten) 15% van de nettoinkomsten per maand wordt vrijgelaten, voor zover het naar het oordeel van het college bijdraagt aan arbeidsinschakeling.
   Hierbij gelden de volgende uitgangspunten:
   - Alle arbeid draagt bij aan arbeidsinschakeling. In afwijking hiervan wordt de vrijlating niet toegepast bij inkomsten uit verzwegen werkzaamheden. Deze dragen naar het oordeel van het college niet bij aan de arbeidsinschakeling van de belanghebbende.
   - Als na een periode van vrijlating binnen 6 maanden opnieuw melding wordt gemaakt van inkomsten uit arbeid, kan niet standaard worden gesteld dat het bijdraagt aan arbeidsinschakeling. De inkomsten worden niet standaard vrijgelaten. Dit vergt een maatwerkbeoordeling.

2. Minstens een maand voor het eindigen van de vrijlatingsperiode als bedoeld in artikel 34a lid 1 sub a Participatiewet beoordeelt het college of er aanleiding is voor een verlenging met maximaal 12 maanden. Hiervan is sprake, indien het college een uitbreiding van de arbeidsomvang gelet op de individuele omstandigheden niet mogelijk acht. De belanghebbende wordt in het kader van de beoordeling gesproken. Belanghebbende wordt schriftelijk geïnformeerd of de periode van vrijlating wordt verlengd.
3. Indien de periode als bedoeld in artikel 4.4 lid 1 dan wel lid 2 van deze beleidsregels zonder dat deze is verlengd is verstreken, kan het college deze vrijlating nogmaals toepassen, indien de belanghebbende daarna een nieuw dienstverband is aangegaan. Het college maakt gebruik van deze bevoegdheid als dit bijdraagt aan arbeidsinschakeling zoals beschreven in artikel 4.4 lid 1 van deze beleidsregels. Dit betekent vervolgens dat een nieuwe vrijlatingsperiode van maximaal 12 aaneengesloten maanden start.
4. a. Als bij de inwerkingtreding van deze regeling de belanghebbende nog recht heeft op een inkomstenvrijlating van 25 procent voor de duur van maximaal 6 maanden (op basis van voormalig artikel 31 tweede lid onderdeel n Participatiewet), behoudt de belanghebbende deze voor 1 januari 2027 toegekende en nog lopende vrijlating van 25 procent tot uiterlijk 12 maanden na 1 januari 2027. Dit betekent dat de belanghebbende het restant van de vrijlating van zes (verspreide) maanden van 25 procent met een maximum van € 285,00 per maand tot uiterlijk 12 maanden na 1 januari 2027 kan inzetten. Daarna is toekenning van een vrijlating van 15 procent voor maximaal 12 aaneengesloten maanden mogelijk, indien aan de voorwaarden van artikel 4.4 lid 1 van deze beleidsregels wordt voldaan.
   b. Bij een alleenstaande ouder aan wie op grond van het voormalig artikel 31 tweede lid onderdeel r Participatiewet voor 1 januari 2027 een vrijlating is toegekend en hier op 1 januari 2027 nog recht op heeft, wordt de vrijlating omgezet in de huidige regeling met dien verstande dat de belanghebbende de reeds toegekende duur van maximaal dertig maanden behoudt. Dit betekent dat een alleenstaande ouder vanaf 1 januari 2027 een vrijlating van 15 procent ontvangt tot de resterende duur van maximaal dertig maanden na de datum waarop voor 1 januari 2027 de vrijlating is toegekend.
   c. Voor jongeren van 18 tot 27 jaar geldt dat de beschreven vrijlating van 15 procent gedurende twaalf aaneengesloten maanden vanaf 1 januari 2026 reeds op grond van de Beleidsregels Inkomen Participatiewet gemeente Nijmegen 2026 is toegepast. Hier is reeds op de wetgeving vooruitgelopen. In het voordeel van de jongeren van 18 tot 27 jaar zal na afloop van deze periode van twaalf aaneengesloten maanden opnieuw de vrijlating van twaalf aaneengesloten maanden worden toegepast, indien aan de voorwaarden in artikel 4.4 lid 1 van deze beleidsregels wordt voldaan.

5. In artikel 78f Participatiewet is vermeld dat bij uitkeringen op grond van het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004) van artikel 34a Participatiewet kan worden afgeweken. Het college maakt gebruik van deze bevoegdheid en past de vrijlatingen niet toe bij uitkeringen op grond van het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz 2004).

4.5 Bufferbudget

Doel:

Het bufferbudget beoogt financiële problemen te voorkomen door financiële stabiliteit te creëren voor wie deeltijd werkt naast een aanvullende bijstandsuitkering, zodat er een stabiel maandinkomen ontstaat dat niet lager is dan de bijstandsnorm. Met het bufferbudget kunnen inkomstenschommelingen die ontstaan door het verrekenen van inkomsten uit arbeid zoveel mogelijk worden opgevangen zodat dit geen financiële problemen en betaalproblemen tot gevolg heeft.

Voorwaarden:
Het college zet op basis van individuele omstandigheden een bufferbudget in voor degene die inkomen uit arbeid en algemene bijstand ontvangt, indien:

a. de rechthebbende of zijn/haar gezin als gevolg van inkomensverrekening gedurende één of meer maanden op maandbasis onder bijstandsniveau uitkomt; en
b. het bufferbudget naar het oordeel van het college bijdraagt aan het werken in deeltijd of aan volledige arbeidsinschakeling van deze persoon.

Het college hanteert daarbij de volgende uitgangspunten:

1. Het bufferbudget bedraagt maximaal € 1.000,- netto per kalenderjaar. Het bufferbudget kan in geval van gehuwden of belanghebbenden met een gezamenlijke huishouding per persoon worden toegekend, wanneer zij allebei werken en aan de overige voorwaarden voldoen.
2. Inzet van het bufferbudget is ter beoordeling aan het college, gebeurt ambtshalve bij beschikking en kan niet worden aangevraagd.
3. Inzet van het bufferbudget vindt pas plaats als alle overige passende voorzieningen die inkomstenverrekening met behoud van een inkomen op bijstandsniveau mogelijk maken, zijn uitgeput.
4. Het college houdt geen rekening met de aanwezigheid van vermogen.
5. Het college zet geen bufferbudget in, indien dit vatbaar is voor derdenbeslag.
6. Tot slot hanteert het college voor wat betreft de bijdrage aan arbeidsinschakeling de volgende uitgangspunten:
   - Alle arbeid draagt bij aan arbeidsinschakeling.
   - In afwijking van het voorgaande wordt het bufferbudget niet toegepast bij inkomsten uit verzwegen werkzaamheden. Deze dragen naar het oordeel van het college niet bij aan arbeidsinschakeling.

7. In artikel 78f Participatiewet is vermeld dat bij uitkeringen op grond van het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004) van artikel 34b Participatiewet kan worden afgeweken. Het college maakt gebruik van deze bevoegdheid en past het bufferbudget niet toe bij uitkeringen op grond van het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz 2004).

4.6. Inkomsten of onkostenvergoeding?

In het kader van de inkomstenvrijlating is de vraag wanneer sprake is van inkomsten of wanneer er sprake is van vrijwilligerswerk met daaruit voortvloeiende onkostenvergoedingen. Het is niet mogelijk om per geval aan te geven hoe hiermee om te gaan, maar het college hanteert het volgende bij de vraag of iets gekwalificeerd kan worden als vrijwilligerswerk.
Vrijwilligerswerk is werk dat onbetaald en onverplicht verricht wordt ten behoeve van anderen of van (de kwaliteit van) de samenleving in het algemeen, in enig georganiseerd verband.
Voor het begrip vrijwilligerswerk wordt aangesloten bij bovenstaande landelijke definitie die afkomstig is van de VNG. De vraag of en in welke mate rekening moet worden gehouden met inkomsten voortvloeiend uit de werkzaamheden, dient in twee fasen te worden beantwoord. In de eerste plaats dienen de werkzaamheden te voldoen aan de definitie zoals hierboven weergegeven. Daarbij wordt onder “onbetaald” ook verstaan de betaling van een onkostenvergoeding die niet overeenkomt met een marktconform tarief en waar daadwerkelijke kosten tegenover staan. In de tweede plaats dient rekening te worden gehouden met een contra-indicatie. Als het werkzaamheden betreft die in de regel vanuit een reguliere werkplek tegen marktconform tarief worden verricht, wordt het niet als vrijwilligerswerk geaccepteerd. Het college wil hiermee verdringing van reguliere arbeidsplaatsen door vrijwilligerswerk voorkomen.

4.7. Giften en bijdragen die leiden tot een kostenbesparing

Giften en bijdragen die leiden tot een kostenbesparing als bedoeld in artikel 18 lid 8 Participatiewet worden tot het totaalbedrag van artikel 31 lid 2 onder m Participatiewet per kalenderjaar vrijgelaten. Het bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd en geldt per uitkering van een alleenstaande (ouder) dan wel van gehuwden met of zonder kinderen en ongeacht of het een incidenteel of periodiek karakter heeft. Het voorgaande betekent niet dat iedere euro die boven het totaalbedrag uitkomt, automatisch gekort moet worden. Daarboven vindt een maatwerkbeoordeling plaats.

5. Vermogen

5.1. Vermogensvaststelling bij co-ouderschap

Het co-ouderschap is geen wettelijk gedefinieerde leefvorm, maar geeft een feitelijke situatie weer.

Definitie co-ouderschap

Ouders, al dan niet gescheiden, die niet bij elkaar wonen, kunnen afspreken om hun kind(eren) gezamenlijk te (blijven) verzorgen en opvoeden. Voor het begrip co-ouderschap wordt aansluiting gezocht bij de Belastingdienst.
Hiervan is sprake in de volgende gevallen:

1. Het kind/de kinderen woont/wonen minstens drie hele dagen per week bij de ene ouder en drie hele dagen per week bij de andere ouder; of
2. Het kind/de kinderen woont/wonen om en om 1 week bij de ene ouder en 1 week bij de andere ouder; of
3. Het kind/de kinderen woont/wonen in de oneven weken 4 hele dagen bij de ene ouder en twee hele dagen bij de andere ouder. In de even weken woont het kind/wonen de kinderen twee hele dagen bij de ene ouder en vier hele dagen bij de andere ouder.

Er moet bij bovenstaande criteria sprake zijn van een regelmatig en vast patroon. De feitelijke situatie van het verblijf en de feitelijke verzorging is leidend. Niet van doorslaggevend belang is welke ouder de kinderbijslag ontvangt.
Van co-ouderschap kan slechts sprake zijn indien beide ouders dit wensen en zij hun wens aan het college kenbaar maken.

Geen co-ouderschap

Er is geen co-ouderschap als het kind of de kinderen incidenteel en voor een korte periode bij de andere ouder verblijven (bijvoorbeeld voor vakantie). Ook als de verdeling van het ouderschap zodanig is dat deze niet afwijkt van een gebruikelijke omgangsregeling, is er geen co-ouderschap. Als het kind of de kinderen minder dan drie hele dagen per week (dan wel gemiddeld drie hele dagen per week bij een verdeling tussen de even en oneven weken zoals beschreven onder 3) bij een van de ouders verblijven, dan wordt dit niet beschouwd als co-ouderschap, maar als een verblijf in het kader van een omgangsregeling.

Vermogensvaststelling

Het college hanteert bij het vaststellen van de vermogensgrens bij co-ouders de volgende regel:
Indien wordt voldaan aan de definitie van co-ouderschap wordt de vermogensgrens voor een alleenstaande vermeerderd met 50 procent van het verschil tussen de vermogensgrens voor een alleenstaande en de vermogensgrens voor een alleenstaande ouder (dan wel gehuwden) in de zin van artikel 34 lid 3 Participatiewet.
Let op, dit geldt voor de vermogensgrens.
Het daadwerkelijke vermogen telt volledig mee en wordt afgezet tegen deze grens. Tot het daadwerkelijk vermogen behoort ook het saldo op de rekening van minderjarige kinderen.

5.2. Vrijlating van vermogen

Artikel 34 lid 2 onder a van de Participatiewet geeft aan dat niet als vermogen in aanmerking genomen wordt de bezittingen in natura die naar hun aard en waarde algemeen gebruikelijk zijn dan wel gelet op de omstandigheden van de persoon en gezin noodzakelijk zijn. Het college geeft op de volgende drie onderdelen een nadere invulling:

- Vrijlating van vermogen voor begrafenis
  Gereserveerde bedragen voor een begrafenis worden buiten beschouwing gelaten tot maximaal € 4.000,- per verzekerde. Verder geldt als eis dat de bedragen niet opvraagbaar zijn tijdens het leven van de verzekerde. De belanghebbende kan over het algemeen niet redelijkerwijs beschikken over dit geld, zodat dit bedrag niet tot de middelen wordt gerekend.
- Vrijlating van vermogen in een auto of motor
  Indien een belanghebbende beschikt over een auto of motor wordt de waarde van dit vervoermiddel tot een bedrag van € 5.000,- niet als vermogen in aanmerking genomen. De waarde is de dagwaarde volgens de ANWB koerslijst. Uitzondering op deze hoofdregel geldt voor de auto die op basis van een Wmo-voorziening is aangepast. De waarde van dit vervoermiddel wordt volledig niet als vermogen in aanmerking genomen.
- Nihil stelling minimaal vermogen
  Indien het vermogen van belanghebbende lager is dan € 500,- wordt het vermogen op nihil vastgesteld.

Voor het overige wordt door het college de volgende vrijlating toegepast:

Indien een belanghebbende in het kader van een niet tijdige beslissing een dwangsom van een bestuursorgaan ontvangt, wordt deze telkens tot het maximale totaalbedrag voor ten hoogste 42 dagen zoals vermeld in artikel 4:17 lid 1 en 2 Algemene wet bestuursrecht vrijgelaten. Voor het overige wordt de dwangsom als vermogen in aanmerking genomen.

6. Bijstand als geldlening bij eigen woningbezit

Artikel 50 lid 1 Participatiewet bepaalt dat de belanghebbende die eigenaar is van een door hemzelf of zijn gezin bewoonde woning met bijbehorend erf, recht heeft op bijstand voor zover tegeldemaking, bezwaring of verdere bezwaring van het in de woning gebonden vermogen in redelijkheid niet kan worden verlangd.
Onder een woning wordt mede een woonwagen of een woonschip (artikel 3 lid 6 Participatiewet) verstaan.
Het college hanteert bij de beoordeling of van de belanghebbende niet kan worden verlangd dat de woning wordt verkocht of (verder) bezwaard de volgende criteria.

6.1. Verkoop of verdere bezwaring van de woning onredelijk

Allereerst is van belang de hoogte van de overwaarde (het verschil tussen de WOZ-waarde van de woning en de openstaande hypothecaire schuld). Als deze overwaarde € 250.000,- of meer bedraagt, zal in beginsel worden verlangd van belanghebbende dat de woning te gelde wordt gemaakt. Voor de duidelijkheid: dat is naast de al bestaande wettelijke vrijlating zoals vastgelegd in artikel 34 lid 2 onder d Participatiewet. Daarnaast kan het zo zijn dat op grond van dringende omstandigheden van medische en sociale aard, het te gelde maken van de woning in redelijkheid niet kan worden verlangd. Daarbij gaat het met name om de situatie dat een huis volledig is aangepast voor een gehandicapte, of een gezin met veel kinderen voor wie het vrijwel onmogelijk is om vervangende woonruimte te vinden. Om als sociale omstandigheden te worden aangemerkt moet er ook sprake zijn van dringende, zwaarwegende omstandigheden. Het feit dat een persoon of gezin al lange tijd in de woning woont, is op zichzelf onvoldoende om te stellen dat het te gelde maken van de woning niet kan worden verlangd. Immers een lange woonduur betekent ook een grotere kans op een vervangende (huur)woning. Indien het te gelde maken van een woning in redelijkheid niet kan worden verlangd gelet op de hiervoor genoemde criteria, kan van een belanghebbende gevergd worden dat hij zijn woning (verder) moet bezwaren. Dat houdt in dat een hypothecaire lening moet worden afgesloten. Het geld van de lening wordt belanghebbende geacht om te gebruiken voor zijn levensonderhoud. Pas als ook dit niet mogelijk blijkt, wordt de bijstand in de vorm van een lening verstrekt, met vestiging van een hypotheek- of pandrecht.

6.2. Vestiging hypotheek en pandrecht

Artikel 50 lid 2 bepaalt dat indien een belanghebbende als bedoeld in lid 1 recht heeft op bijstand, die bijstand de vorm van een geldlening heeft. Ter meerdere zekerheid tot terugbetaling van de als geldlening verstrekte bijstand hanteert het college de volgende regel:

- Ter meerdere zekerheid tot terugbetaling van de als geldlening verstrekte bijstand wordt er bij een eigen woning en woonschip een hypotheek gevestigd.
- Ter meerdere zekerheid tot terugbetaling van de als geldlening verstrekte bijstand als het gaat om overwaarde in een woonwagen vestigt het college een pandrecht. Aangezien een woonwagen geen registergoed is, kan er tot meerdere zekerheid tot terugbetaling van de geldlening geen hypotheek gevestigd worden.

Als ingangsdatum voor de als geldlening verstrekte bijstand geldt de datum waarop de bijstand als lening conform de beschikking in gaat.

6.3. Verplichting meewerken aan vestiging hypotheek of pandrecht

Artikel 48 lid 3 van de Participatiewet geeft het college de bevoegdheid aan het verlenen van bijstand in de vorm van een geldlening verplichtingen te verbinden, die zijn gericht op meerdere zekerheid voor de nakoming van de aan deze bijstand verbonden rente en aflossingsverplichtingen.
Van deze bevoegdheid maakt het college in de volgende situatie gebruik.
Indien met toepassing van artikel 50 Participatiewet bijstand in de vorm van een geldlening wordt verstrekt, wordt aan de bijstandsverlening de verplichting verbonden dat de belanghebbende meewerkt aan de vestiging van een hypotheek of pandrecht. Indien de belanghebbende deze verplichting niet nakomt wordt de bijstand beëindigd en de als geldlening reeds verstrekte bijstand direct opeisbaar.

6.4. Waardebepaling eigen woning, woonwagen of woonschip

Voor het vaststellen of er een waarde in een eigen woning is, die meer bedraagt dan op grond van artikel 50 in samenhang met artikel 34 lid 2 onder d van de Participatiewet vrijgelaten mag worden, hanteert het college de volgende regel:

Voor de waardebepaling wordt uitgegaan van de meest recente waarde zoals die door de gemeente in het kader van de Wet waardering onroerende zaken is bepaald. Dit kan door middel van een beschikking dan wel via raadpleging van het Waardeloket. De meeste recente WOZ-waarde is het uitgangspunt. Indien de bekende WOZ-waarde meer dan 12 maanden geleden is vastgesteld dan wel deze waarde wordt betwist, is tegenbewijs in de vorm van een officiële taxatie (op kosten van belanghebbende) mogelijk. Hierbij wordt ook een Calcasa rapport als tegenbewijs geaccepteerd.

6.5. Maximale geldlening

Na vaststelling van de waarde in een eigen woning, die meer bedraagt dan op grond van artikel 50 in samenhang met artikel 34 lid 2 onder d van de Participatiewet vrijgelaten mag worden, hanteert het college de volgende regel.
Het verschil tussen de WOZ-waarde en het bedrag aan openstaande hypothecaire schuld is het maximale bedrag dat als geldlening aan bijstand verstrekt wordt. Voor de duidelijkheid: hierop wordt de al bestaande wettelijke vrijlating zoals vastgelegd in artikel 34 lid 2 onder d Participatiewet op in mindering gebracht. Dit bedrag blijft gedurende de gehele bijstandsverlening gelden, tenzij er een onderbreking van het recht op bijstand is van meer dan twee jaren.
De kosten van hypotheekakte, inschrijving van de hypotheek, alsmede de bijkomende kosten komen ten laste van de eigenaar. Hiervoor kan bijzondere bijstand worden aangevraagd. De daarvoor eventueel te verstrekken bijzondere bijstand wordt in de vorm van een geldlening verstrekt.

6.6. Aflossingsregels van de met toepassing van artikel 50 van de Participatiewet verstrekte bijstand in de vorm van een geldlening.

Als rente en aflossingsregels van de als geldlening verstrekte bijstand hanteert het college de navolgende regels:

- Aflossing van de geldlening vindt ineens plaats als:
  - de woning wordt verkocht, of
  - de belanghebbende overlijdt en de woning vererft, of
  - de belanghebbende na bijstandsbeëindiging de overwaarde te gelde wil maken door bijvoorbeeld het oversluiten van de hypotheek of het afsluiten van een nieuwe hypotheek.

- Aflossing van de geldlening in termijnen vindt plaats als de bijstandsverlening wordt beëindigd. Voor de hoogte en de duur van de aflossingstermijnen gelden de volgende regels:

<u>Duur van de aflossing</u>
Na beëindiging van de bijstand dient de belanghebbende maandelijks af te lossen voor een periode van ten hoogste tien jaar. Lukt de aflossing niet in tien jaar, dan wordt de resterende schuld verrekend op het moment dat de belanghebbende de woning verkoopt of dat de belanghebbende overlijdt en de woning vererft.

<u>Hoogte van de aflossing</u>
Het maandbedrag aan aflossing wordt telkens voor een periode van twaalf maanden vastgesteld. Dit maandbedrag kan wegens gewijzigde financiële omstandigheden altijd tussentijds worden herzien. In beginsel bedraagt het maandelijks af te lossen bedrag 1/120ste van de totale lening. Het af te lossen bedrag kan hoger zijn als het inkomen dit toelaat, of kan lager zijn als het inkomen niet toereikend is. Bij de feitelijke vaststelling van de maandelijkse aflossing wordt als volgt rekening gehouden met het aanwezige inkomen:

- De aflossing bedraagt 45% van de beschikbare financiële ruimte.
- De beschikbare financiële ruimte is het verschil tussen het netto-inkomen en de toepasselijke bijstandsnorm die de belanghebbende zou hebben als hij recht zou hebben op bijstand. Verder worden noodzakelijke, voor eigen rekening komende, bijzondere bestaanskosten in mindering gebracht op het inkomen.
- Als het netto-inkomen de toepasselijke bijstandsnorm niet overschrijdt, dan is de aflossing nihil. De maximale aflossingsperiode blijft ook in dit geval tien jaar.

6.7. Alsnog overgaan tot bijstandverlening in de vorm van een geldlening gedurende bijstandsverlening

Als er bij de opname in een uitkering geen bijstand in de vorm van een geldlening wordt verstrekt, omdat de waarde in de woning zodanig is dat deze op grond van artikel 50 in samenhang met artikel 34 lid 2 onder d van de Participatiewet is vrijgelaten, hanteert het college de volgende regel:

- Als de belanghebbende drie jaar na aanvang van de bijstandslening nog een uitkering ontvangt, wordt opnieuw beoordeeld of er overwaarde in de woning zit. Is dit het geval, dan wordt opnieuw beoordeeld of verkoop of verdere bezwaring van de woning in redelijkheid verlangd kan worden. Kan dat niet, dan wordt alsnog overgegaan tot bijstandsverlening in de vorm van een geldlening.

- Bij de herbeoordeling wordt gebruik gemaakt van de waarde zoals die door de gemeente op de wijze als in artikel 6.4 omschreven is bepaald. De belanghebbende wordt er bij de opname in de uitkering in de beschikking op gewezen dat het niet verlenen van bijstand in de vorm van een geldlening op het moment van uitkeringstoekenning geen zekerheid biedt dat dit in de toekomst niet alsnog zal gebeuren.
- De herbeoordeling vindt elke drie jaar plaats. Ook voor deze geldlening wordt tot meerdere zekerheid tot terugbetaling een hypotheek of pandrecht gevestigd (zie artikel 6.2 van deze beleidsregel).

7. Bijstand als geldlening anderszins

Artikel 48 lid 2 onder a bepaalt dat de bijstand in de vorm van een geldlening kan worden verstrekt indien redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de belanghebbende op korte termijn over voldoende middelen zal beschikken.

Het college hanteert als regel dat onder korte termijn wordt verstaan een periode van maximaal 6 maanden. Dat betekent dat op het moment van aanvraag de inschatting moet worden gemaakt of belanghebbende binnen 6 maanden over voldoende middelen zal beschikken. Is dat vermoeden er niet, dan wordt de bijstand op normale wijze (en niet als lening) verstrekt.

8. Algemene bijstand voor de algemeen noodzakelijk kosten van bestaan voor belanghebbenden van 18 tot 21 jaar

Artikel 20 lid 3 van de Participatiewet bepaalt dat belanghebbenden van 18, 19 of 20 jaar (jongmeerderjarigen) recht hebben op aanvullende algemene bijstand voor de noodzakelijke kosten van het bestaan, voor zover deze kosten uitgaan boven de bijstandsnorm als bedoeld in artikel 5 onder c van de Participatiewet en er geen beroep kan worden gedaan op de onderhoudsplicht van de ouders.

8.1. Noodzakelijk uitwonend

Het college hanteert als regel dat alleen jongmeerderjarigen die noodzakelijk uitwonend zijn, in aanmerking komen voor aanvullende algemene bijstand voor de noodzakelijke kosten van het bestaan. De jongmeerderjarige is noodzakelijk uitwonend in de volgende situaties:

- Hij woont al 12 maanden onafgebroken zelfstandig. Hij dient dit desgevraagd met behulp van bewijsstukken te kunnen aantonen.
- De ouders van de jongmeerderjarige zijn overleden of wonen buiten Nederland. Hij dient dit met behulp van bewijsstukken te kunnen aantonen. Indien de ouders net over de grens wonen, betekent dat niet dat de jongmeerderjarige per definitie noodzakelijk uitwonend is.
- De jongmeerderjarige is in het kader van de Jeugdwet buiten het gezinsverband van zijn ouder(s) geplaatst geweest. Hij dient dit met behulp van bewijsstukken te kunnen aantonen.
- Het is niet verantwoord en/of mogelijk dat de jongmeerderjarige thuis blijft wonen. Indien de jongmeerderjarige samenwoont met een andere jongmeerderjarige, wordt voor ieder afzonderlijk beoordeeld in hoeverre er sprake is van noodzakelijk uitwonend zijn.

Hierbij geldt dat de jongmeerderjarige redelijkerwijs het onderhoudsrecht jegens de ouder(s) niet te gelde kan maken.

8.2. Normen

Voor noodzakelijk uitwonende jongmeerderjarigen van 18, 19 of 20 jaar kan de van toepassing zijnde bijstandsnorm uit artikel 20 lid 1 of lid 2 Participatiewet worden aangevuld met het bedrag aan algemene bijstand zoals genoemd in artikel 20 lid 3 Participatiewet.
Hierbij geldt dat het aanvullende bedrag van artikel 20 lid 3 Participatiewet op de situatie van de jongmeerderjarige(n) kan worden afgestemd, indien de jongmeerderjarige duidelijk hogere dan wel lagere algemeen noodzakelijke kosten van bestaan (zoals woonlasten) heeft.
Dit geldt met dien verstande dat het totaalbedrag inclusief de aanvulling niet hoger kan zijn dan de bijstandsnorm, bedoeld in artikel 21 Participatiewet, die geldt voor een 21-jarige of ouder, doch jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd, in een vergelijkbare situatie.

In het kader van het overgangsrecht worden in navolging van artikel 78ff lid 1 Participatiewet tot slot daarbij de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Ten eerste blijft artikel 12 Participatiewet van toepassing op de aanvraag van bijstand die uiterlijk op de dag voor inwerkingtreding is ingediend dan wel op de situatie waarin reeds bijzondere bijstand op grond van artikel 12 Participatiewet is toegekend. Dit geldt voor de resterende periode van de uitkering tot de leeftijd van 21 jaar is bereikt, dan wel tot het moment waarop de uitkering

voor de leeftijd van 21 jaar om een andere reden is beëindigd. Dit betekent daarmee dat in geval de toepasselijke norm zoals bedoeld in artikel 20 lid 3 Participatiewet, geldend vanaf 1 januari 2026, lager is dan de reeds voor 1 januari 2026 aangevraagde dan wel verstrekte bijzondere bijstand, de jongmeerderjarige dit hogere bedrag tot de leeftijd van 21 jaar dan wel tot de beëindiging van de uitkering voor de leeftijd van 21 jaar behoudt.
- Ten tweede wordt, indien de toepasselijke norm zoals bedoeld in artikel 20 lid 3 Participatiewet vanaf 1 januari 2026 hoger is, de reeds aangevraagde dan wel toegekende bijzondere bijstand voor de resterende periode tot de leeftijd van 21 jaar (dan wel tot het moment van de beëindiging van de uitkering) telkens tot dit bedrag aangevuld.

Kostendelers
Indien in de situatie van de jongmeerderjarige, als hij 21 was geweest, de kostendelersnorm van toepassing zou zijn, wordt het maximaal te verstrekken bedrag bepaald door berekening conform de kostendelersnorm, tenzij dit hoger uitkomt dan berekening conform bovenstaande uitgangspunten.

8.3. Onderhoudsplicht ouders
Artikel 20 lid 3 van de Participatiewet bepaalt dat belanghebbenden van 18, 19 of 20 jaar recht hebben op een aanvulling van de algemene bijstand voor de noodzakelijke kosten van het bestaan, voor zover deze kosten hoger zijn dan de bijstandsnorm genoemd in artikel 20 lid 1 of 2 Participatiewet, en er geen beroep kan worden gedaan op de onderhoudsplicht van de ouders.
Artikel 62 van de Participatiewet geeft het college de bevoegdheid de kosten van bijstand te verhalen op de onderhoudsplichtige ouder(s).
Het college hanteert hierbij de volgende regel:
De ouders worden eerst gewezen op hun onderhoudsplicht en in de gelegenheid gesteld hieraan te voldoen. Doen de ouders dit niet, dan zal het college overgaan tot verlening van bijstand en zullen de ouders achteraf door middel van verhaal op hun onderhoudsplicht aangesproken worden. Slechts als er een dringende reden is, blijft een beroep op de onderhoudsplicht achterwege.

9. Omzetting bijstandsnorm na opname in een inrichting

Personen in een inrichting ontvangen een lagere bijstandsnorm (zogenaamde zak- en kleedgeldnormen), vanwege het hebben van lagere algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan. De normen zijn vastgelegd in artikel 23 Participatiewet.

Wanneer een belanghebbende wordt opgenomen in een inrichting hanteert het college met toepassing van artikel 18 van de Participatiewet de volgende regel:

Belanghebbenden die een uitkering ingevolge de Participatiewet ontvangen, doorlopende woonlasten hebben en worden opgenomen in een inrichting behouden hun bijstandsnorm op grond van artikel 21, 22 en 22a van de Participatiewet, gedurende de maand van opname in de inrichting en 1 aanvullende maand.

9.1. Verblijf in een inrichting en bijzondere bijstand
Onder de 21 jaar
a. Jongeren van 18, 19 of 20 jaar die in een inrichting verblijven, kunnen bijzondere bijstand ontvangen naar de hoogte van artikel 20 Participatiewet (de norm die normaliter op hem of haar van toepassing zou zijn geweest). De onderhoudsplicht van ouders/verzorgers wordt op dit punt buiten beschouwing gelaten.
b. Jongeren van 18, 19 of 20 jaar die in een inrichting verblijven, kunnen in zeer uitzonderlijke gevallen een ophoging krijgen van het onder a genoemde bedrag conform artikel 20 van de Participatiewet. In dit geval wordt de onderhoudsplicht van de ouders of verzorgers wel beoordeeld. De totale uitkering genoemd onder a en b van de jongere van 18, 19 of 20 jaar die in een inrichting verblijft, bedraagt maximaal de hoogte van de zak- en kleedgeldnorm inclusief verhoging zorgverzekering voor rechthebbenden van 21 jaar en ouder.

Vanaf 21 jaar
a. Naast de zak- en kleedgeldnorm, als algemene bijstand voor personen vanaf 21 jaar, kan eventueel bijzondere bijstand worden verstrekt voor een aantal kosten.
b. Het college hanteert als regel dat in aansluiting op de algemene bijstand gedurende de maand van opname (en de daarop aansluitende maand) voor de vaste woonlasten bijzondere bijstand kan worden verstrekt. Na aanvang van de opname kan tot een periode van maximaal zes maanden – en daarmee tot vier maanden na de beëindiging van de algemene bijstandsnorm – bijzondere bijstand voor de woonlasten worden verstrekt.
c. Voor uitleg van het begrip ‘woonlasten’ wordt verwezen naar 10.

d. Als niet duidelijk is hoe lang het verblijf in een inrichting zal duren, dan wordt na elke drie maanden beoordeeld of de woonplaats van de belanghebbende is gewijzigd.

10. Geen woonlasten

Artikel 27 van de Participatiewet geeft het college de bevoegdheid de norm als bedoeld in de artikelen 20 en 21 van de Participatiewet, lager vast te stellen als gevolg van de woonsituatie van de belanghebbende, waaronder begrepen het niet aanhouden van een woning. Van deze bevoegdheid maakt het college gebruik door bij een belanghebbende die geen woning heeft of in een woning woont waar geen woonlasten voor verschuldigd zijn de norm te verlagen met 10 procent van de gehuwdennorm van art. 21 Participatiewet.

Definitie woonlasten
Voor het bepalen van de woonlasten hanteert het college de volgende definities.
- Indien woonruimte wordt gehuurd: de kale huurprijs per maand, de kosten aan vastrecht ten behoeve van water, gas en elektriciteit en tot slot de kosten voor het voordeligste abonnement voor internet, tv (exclusief streamingsdiensten) en vaste telefonie per maand indien (tijdelijke) opzegging niet mogelijk is. Dit geldt minus huurtoeslag of een bijzondere bijstandstoeslag voor woonkosten per maand.
- Indien een eigen woning wordt bewoond: de tot een bedrag per maand omgerekende som van de netto hypotheekrente, de kosten van verzekering en belasting die zijn verbonden aan de woning, de kosten per maand aan vastrecht ten behoeve van water, gas, elektriciteit en tot slot de kosten voor het voordeligste abonnement voor internet, tv (exclusief streamingsdiensten) en vaste telefonie, indien (tijdelijke) opzegging niet mogelijk is. Dit geldt minus een bijzondere bijstandstoeslag voor woonkosten per maand.
- Indien een woning van een vereniging wordt bewoond: het lidmaatschapsgeld per maand dat betrekking heeft op de kosten genoemd onder het eerste punt indien de vereniging de woning verhuurt en onder tweede bolletje indien de vereniging de woning in eigendom heeft.
- Indien er sprake is van een woning die met een overeenkomst als antikraak wordt bewoond wordt zo'n overeenkomst als huurcontract gezien.

11. Kostendelers

11.1. Commerciële prijs
In de artikelen 19a en 22a van de Participatiewet wordt de kostendelersnorm uiteengezet. Dit betreft een verlaging van de bijstandsnorm voor hen die geacht worden de kosten van het bestaan te kunnen delen. De kostendelersnorm wordt in een aantal gevallen niet toegepast, onder andere als sprake is van een huurovereenkomst met een commerciële prijs (artikel 19a, eerste lid, onderdelen b en c Participatiewet).
Ten aanzien van het begrip "commerciële prijs" hanteert het college de volgende regels:
1. een kale huurprijs vanaf € 230,- per maand wordt gezien als een commerciële prijs;
2. een inclusieve huurprijs vanaf € 280,- per maand wordt gezien als een commerciële prijs;
3. een prijs voor kostgangers vanaf € 480,- per maand wordt gezien als een commerciële prijs.

De bovenstaande uitgangspunten zijn weerlegbare rechtsvermoedens. Als een belanghebbende een lagere prijs verschuldigd is dan de bovenstaande en hij toch van mening is dat in zijn geval sprake is van een commerciële prijs, is het aan hem om dit aan te tonen.

11.2. Opvang voor dak- en thuislozen
Een belanghebbende die verblijft in een opvang voor dak- en thuislozen valt naar het oordeel van het college niet onder de kostendelersnorm. Het is inherent aan de situatie dat zij op de bewuste locatie niet hun hoofdverblijf (zullen) hebben.

11.3. Kamerbewoning
Artikel 19a eerste lid onder c bepaalt onder andere dat de persoon die van een derde een kamer huurt en een commerciële prijs betaalt niet als kostendeler wordt gezien.
Het college hanteert de regel dat indien er sprake is van een woning van een derde die al dan niet met individuele huurcontracten in gedeelten (kamers) wordt verhuurd, de markt in Nijmegen bepaalt dat er per definitie een commerciële prijs betaald wordt en er daarom tussen de bewoners onderling geen sprake is van kostendeling.

11.4. Tijdelijke opvang

Bij tijdelijke opvang hoeft de uitkering van degene die onderdak biedt niet te worden aangepast. Daarbij valt bijvoorbeeld te denken aan de volgende situaties:

- iemand wordt in huis genomen in afwachting van een opname in een kliniek, of
- iemand die vanwege problemen met de gezondheid, na een ziekenhuisopname of door een crisis tijdelijk niet in staat is om zelfstandig te wonen, of
- iemand die in verband met een echtscheiding wacht op de toewijzing van een eigen huis of
- iemand die uit detentie komt en nog geen eigen woonruimte heeft, of
- een vluchteling, die wacht op huisvesting. Hoe lang iemand tijdelijk kan worden opgevangen is afhankelijk van de situatie. Als uitgangspunt geldt een termijn van 6 maanden. Er moet duidelijke aanwijzing zijn dat er een einde komt aan de tijdelijke woonsituatie. Voor degene die opvang krijgt (en bijstandsgerechtigd is) geldt wel de van toepassing zijnde kostendelersnorm.

12. Toeslagen voormalige alleenstaande ouder (garantietoeslag)

Als het laatste kind niet langer ten laste van een alleenstaande ouder komt, vervalt het recht op een kindgebonden budget. Ter compensatie van een terugval in het gezamenlijke inkomen hanteert het college de volgende regel:
Bij een terugval in het gezamenlijke inkomen van de ouder en het kind, wordt ter compensatie, een garantietoeslag toegekend. Voorwaarde hierbij is dat het kind en de ouder hun hoofdverblijf in dezelfde woning houden. De garantietoeslag bedraagt maximaal het verloren recht op kindgebonden budget minus de inkomsten van het inwonende kind. Daarbij wordt rekening gehouden met daadwerkelijk ontvangen inkomsten alsmede inkomsten waar het kind in redelijkheid aanspraak op zou kunnen maken, zoals studiefinanciering of een eigen uitkering. De garantietoeslag stopt als het kind 21 jaar wordt.

13. Proef samenwonen

13.1. Begrippen kennismakingsperiode

- Aanvragers: personen, waarvan er minstens één uitkeringsgerechtigde is, die het college verzoeken om een kennismakingsperiode.
- College: het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen.
- Kennismakingsperiode van zes maanden waarin sprake is van gezamenlijk hoofdverblijf zonder consequenties voor de uitkering.
- Uitkeringsgerechtigde: de ontvanger van een uitkering op grond van de Participatiewet, IOAW of IOAZ.

Alle begrippen die in deze beleidsregels gebruikt worden en die niet nader worden omschreven, hebben dezelfde betekenis als in de Participatiewet, IOAW, IOAZ en de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

13.2. Gezamenlijk hoofdverblijf en doelstelling

Van gezamenlijk hoofdverblijf is sprake als twee personen hun verblijf in dezelfde woning hebben. Doelstelling van de kennismakingsperiode is mensen te laten onderzoeken of zij duurzaam willen gaan samenwonen, zonder dat dit in de eerste zes maanden direct gevolgen heeft voor de uitkering. Dat stelt mensen in de gelegenheid om hun eigen woonruimte aan te houden en bij beëindiging van de samenwoning terug te keren in de oude situatie. Op die manier wordt de stap om te gaan samenwonen minder groot.

13.3. Kennismakingsperiode

1. Het college kan op aanvraag van één of meerdere uitkeringsgerechtigden eenmalig een kennismakingsperiode verlenen, voor een periode van maximaal 6 maanden.
2. De kennismakingsperiode start pas vanaf het verlenen van schriftelijke toestemming door het college.

13.4. Voorwaarden

1. Slechts onder de volgende voorwaarden wordt toestemming verleend voor een kennismakingsperiode:
   a. aanvragers hebben niet eerder gezamenlijk hoofdverblijf gehad, en
   b. er is geen sprake (geweest) van kostgangerschap of onderhuur (van aanvragers), en
   c. aanvragers hebben nog geen voorbereidingen getroffen voor een huwelijk of geregistreerd partnerschap, en

d. beide aanvragers houden hun eigen woonruimte en inschrijving in de Basisregistratie personen (Brp) aan, en
e. aanvragers zijn niet thuiswonend.

2. Aanvragers moeten naast de toestemming van het college zelf zorgdragen voor toestemming van andere betrokken instanties voor zover van toepassing zoals, maar niet uitsluitend:
   a. de woningeigenaar/eigenaren als de aanvragers dit niet zelf zijn;
   b. het college van een andere gemeente, omdat één van de aanvragers uitkeringsgerechtigd is in een andere gemeente.

13.5. Uitsluitingen

1. Geen kennismakingsperiode wordt verleend bij de situaties waarbij aanvragers:
   a. reeds gezamenlijk hoofdverblijf hadden voordat de kennismakingsperiode bij het college werd aangevraagd, of b. in een relatie ouder-kind tot elkaar staan of broer(s) en/of zus(sen) van elkaar zijn, of
   b. met elkaar gehuwd zijn geweest of in de periode van twee jaar voorafgaande aan de aanvraag van bijstand voor de verlening van bijstand als gehuwden zijn aangemerkt, of
   c. uit hun relatie een kind is geboren of erkenning heeft plaatsgevonden van een kind van de één door de ander, of e. zij zich wederzijds verplicht hebben tot een bijdrage aan de huishouding krachtens een geldend samenlevingscontract, of
   d. zij op grond van een registratie worden aangemerkt als een gezamenlijke huishouding die naar aard en strekking overeenkomt met het gezamenlijk hoofdverblijf.

2. Naast het gestelde in het eerste lid wordt geen toestemming voor een kennismakingsperiode verleend als toestemming als bedoeld in artikel 14.4 lid 2 onder b niet wordt gegeven.

13.6. Toestemming intrekken

Het college kan op ieder moment de toestemming voor een kennismakingsperiode intrekken als blijkt dat aanvragers niet aan de voorwaarden voldoen, of wel onder een van de uitsluitingsgronden vallen en zij daarover onjuiste informatie hebben verstrekt. De inlichtingenplicht uit de wet is onverkort van toepassing.

14. Inwerkingtreding, intrekking en citeertitel

1. Deze beleidsregels treden in werking op 1 januari 2027 onder gelijktijdige intrekking van de Beleidsregels Inkomen Participatiewet gemeente Nijmegen 2026.
2. Aanvragen die zijn ingediend voor 1 januari 2027, worden op grond van deze beleidsregels beoordeeld, tenzij dat nadeliger uitpakt voor de belanghebbende. Lopende bezwaarprocedures zullen per 1 januari 2027 worden beoordeeld op grond van deze beleidsregels.
3. Deze beleidsregels kunnen worden aangehaald als: Beleidsregels Inkomen Participatiewet gemeente Nijmegen 2027.

Aldus vastgesteld in de collegevergadering van: 3 november 2026

de gemeentesecretaris
A.P.W. van de Klift

de burgemeester
H.M.F. Bruls